

T Ö R V É N Y J A V A S L A T

Az elméleti jog és államtudományi államvizsgálatról
és a jogi oktatásról.

1.§.

Az elméleti jog és államtudományi államvizsgálat két egymást kiegészítő vizsgálatból áll: a jogtudományi és az államtudományi vizsgálatból.

2.§.

I. A jogtudományi vizsgálat tárgyai:

- a/ magyar magánjog;
- b/ magyar kereskedelmi jog és magyar váltójog;
- c/ magyar polgári peres és perenkívüli eljárási jog;
- d/ magyar büntető jog és magyar büntető eljárási jog;

II. Az államtudományi vizsgálat tárgyai:

- a/ alkotmánytan és magyar közjog;
- b/ kormányzattan és magyar közigazgatási jog;
- c/ pénzügytan és a magyar pénzügyi jognak főbb szabályai;
- d/ közgazdaságtan és a statisztikának főbb részei.

3.§.

A vizsgálatok sorrendjét és a vizsgálati anyag terjedelmét a vallás és közoktatásügyi miniszter az igazságügyi miniszterrel egyetértőleg rendeletben szabályozza.

4.§.

Az elméleti jog és államtudományi államvizsgálatra csak az bocsáttatik, a ki a jog és államtudományi tanulmányok elvégzéséről végbizonyítvány adására jogosult magyarországi főiskolától /5.§./ szabályszerű végbizonyítványt kapott, vagy ily bizonyítványra igényt szerzett.

5.§.

Végbizonyítvány adására jogosultak a kir.tudományegyetemek, a kir.jogakadémiák és a jelenleg fennálló más jogi főiskolák közül azok, a melyeken:

a/ a tanszékek megfelelnek a kir.jogakadémiákon szervezett tanszékeknek;

b/ a kir.jogakadémiák tanulmányi rendjét legalább a kötelező tantárgyak tekintetében teljesen követik;

c/ a tanulmányi rendben megállapított összes kötelező tantárgyakat oly magyar állampolgárok tanítják, a kik e tantárgyak egyikéből valamelyik magyarországi kir.tudományegyetemen magántanári képesítést szereztek;

d/ a tanárok javadalmozása és az intézet egyéb szükségleteinek fedezete állandóan biztosítva van; és

e/ az intézetnek magyar tanítási nyelvre változást nem szenvedett.

6.§.

Az e törvény hatálybalépte idejében alkalmazásban levő rendes tanároknál az 5.§. c/ pontjában említett magántanári képesítés nem szükséges, ha legalább egyik tantárgyukat tíz éven át tanították.

A vallás és közoktatásügyi miniszter engedélyével tanároknak ideiglenes minőségben legfeljebb két év tartamára oly jogi vagy államtudományi doctorok is alkalmazhatók, a kik az 5.§. c/ pontjának megfelelő magántanári képesítéssel ugyan nem bírnak, de annak két év alatt való megszerzésére köteleztetnek.

7.§.

Ha a jogi főiskola az 5.§-ban megszabott kellékeknek meg nem felel: a végbizonyítvány adásának joga tőle elvonandó.

Külön törvény határozza meg, hogy valamely jövőben újonnan keletkező jogi főiskola végbizonyítvány adására jogosult-e.

8.§.

A tanulmányi rendet a vallás és közoktatásügyi minister az egyetemek és a jogakadémiák meghallgatása után rendelettel állapítja meg.

Ugy az egyetemi mint a jogakadémiai tanulmányi rendet úgy kell megállapítani, hogy az előadások látogatása és a tanítás eredményessége minél hatályosabban biztosítva legyen. E célból a joghallgatók a római jogból és az államvizsgálat jogtudományi részének tárgyaiból tartandó gyakorlatokban /praktikum, conversatorium, seminarium, exegetikum/ való részvételre olyképp kötelezendők, hogy az ezekben a gyakorlatokban való sikeres részvétel a végbizonyítvány elnyerésének egyik feltételét képezze.

Az alapvizsgálati tárgyakat a vallás és közoktatásügyi minister az igazságügyi miniszterrel egyetértőleg állapítja meg.

9.§.

Felhatalmaztatik a vallás és közoktatásügyi minister, hogy a tudományegyetemen a kötelező gyakorlatokat vagy azoknak egy részét átmenetileg colloquiumokkal helyettesíthesse, hogy a gyakorlatokkal és colloquiumokkal túlhalmozott egyetemi tanárok mellé javaslatukra adjunctusokat alkalmazhasson, vala-

mint hogy ezek minősítését és szolgálati viszonyait rendeletben szabályozza.

10.§.

Az elméleti jog és államtudományi államvizsgálat céljára Budapesten a főiskoláktól független állami bizottság szerveztetik, melynek hatásköre az ország egész területére kiterjed.

11.§.

Az államvizsgálat a kir. tudományegyetemeknek és a kir. jogakadémiáknak székhelyén, valamint a jelenleg fennálló többi jogi főiskolák közül azoknak a székhelyén tartatik, amelyek végbizonyítvány adására jogosultak. Hogy a jövőben esetleg keletkező ily főiskolák közül melyeknek székhelyén tartassék államvizsgálat, a vallás és közoktatásügyi minister az igazságügyministerrel egyetértőleg állapítja meg.

12.§.

Az államvizsgálati országos bizottság annyi osztályra oszlik, a hány helyen államvizsgálat tartatik.

Az osztályok kebelében vizsgáló bizottságok alakítandók.

13.§.

Az államvizsgálati országos bi-

zottság elnökét és másodelnökét, ugy-
szintén az osztályok és a vizsgáló bi-
zottságok elnökeit a vallás és közokta-
tásügyi miniszter az igazságügyi minis-
terrel egyetértőleg három év tartanára
nevezi ki.

14.§.

Az államvizsgálati országos bizott-
ság többi tagjait a vallás és közokta-
tásügyi miniszter az igazságügyi miniszter
rel egyetértőleg szintén három év tartá-
mára nevezi ki.

Kinevezendők a kir. tudományegyetem-
eknek, a kir. jogakadémiának és a vég-
bizonyítvány adására jogosult többi jo-
gi főiskolának mindazok a rendes és
rendkívüli tanárai, a kik az államviz-
gálat tárgyainak valamelyikét előadják
vagy erre jogosultak; s ezeken kívül
oly más szakférfiak, a kik az államviz-
gálat tárgyainak valamelyikéből egyete-
mi magántanári képesítést szereztek,
vagy elméleti képzettségükkel egyébként
kitűntek és a gyakorlati jogi, közigaz-
gatási vagy jogtanári pályákon működnek
vagy működtek.

15.§.

A vizsgáló bizottsági elnököket és
tagokat az osztályokba az államvizsgálá-
ti országos bizottság elnöke évenként
osztja be. Ugyanaz a vizsgáló bizottsá-

gi elnök és tag több osztályban is működhetik.

16.§.

Az államvizsgálati országos bizottság elnöke a beosztásnál arra ügyeljen, hogy a kir.tudományegyetemek székhelyén a vizsgáló bizottságokban más főiskolák tanárai is működhessenek, viszont, hogy más főiskolák székhelyén a vizsgáló bizottságokban a lehetőség szerint a kir.tudományegyetem tanárai is elnököljenek.

17.§.

A kir.tudományegyetemek székhelyén kívül az osztályokba rendszerint oly vizsgálóbizottsági elnökök osztandók be, a kik nem helyben laknak.

18.§.

Az államvizsgálati orsz.bizottság elnöke és másodelnöke minden vizsgáló bizottságban elnökölhet.

19.§.

Az államvizsgálat helyén levő főiskola tanára az ezen a helyen működő vizsgáló bizottságnak elnöke nem lehet. E szabály a kir.tudományegyetemek székhelyén működő vizsgáló bizottságokra nem alkalmazható.

20.§.

A vizsgáló bizottságokat az osztályelnök alakítja meg.

21.§.

A vizsgáló bizottság az elnöknél kívül négy tagból áll.

22.§.

A vizsgáló bizottságok megalakításánál arra kell ügyelni, hogy az elnököt nem számítva, a vizsgáló bizottság három tagja jogtanár legyen.

Két tagnak okvetlenül a helyben levő főiskola tanárának kell lennie.

A helyben levő főiskola tanári testületéből két tanárnál több tag csakis oly vizsgáló bizottságban lehet, a mely kir.tudományegyetem székhelyén működik.

23.§.

Pótvizsgálatoknál a vizsgáló bizottság az elnöknél kívül két tagból áll, a kik közül egynek a helyben levő főiskola tanárának kell lennie.

A másik tag csakis kir.tudományegyetem székhelyén működő vizsgáló bizottságban tartozhatik a helyben levő főiskola tanárai közé.

24.§

A vizsgáló bizottság elnöke a jelölthez a vizsgálat összes tárgyaiból kérdéseket intézhet.

25.§.

A vizsgáló bizottság elnöke a szavazás eredményének határozattá emelését felfüggeszti, ha a vizsgáló bizottság az eredmény megítélésében nyilvánvalóan túlenyhe mértéket alkalmazott.

Az elnök a határozat felfüggesztését indokolni köteles.

26.§.

Kir.tudományegyetemek székhelyein az elnököt a határozat felfüggesztésének joga meg nem illeti.

Egyebütt sem függesztheti fel az elnök a határozatot, ha a vizsgáló bizottság többi négy tagja egyértelműen szavazott.

27.§.

A határozat felfüggesztéséről a vizsgáló bizottság elnöke az osztályelnök útján az országos bizottság elnökének haladéktalanul jelentést tesz, a ki a jelöltet más vizsgáló bizottsághoz utasítja. E bizottság az újabb vizsgálat eredményéről véglegesen határoz.

28.§.

Ha a jelölt a határozatot felfüggesztő elnöki intézkedésben megnyugodott, a vizsgálatot sikertelennek kell tekinteni.

29.§.

A vizsgálatok időszakonként tartandók.

30.§.

Az államvizsgálat rendszerint az országos bizottságnak annál az osztályánál teendő le, a melyhez a jelölt végbizonyítványát kiállító főiskola tartozik. Ha ez az osztály vizsgálatokkal túl van terhelve: az a jelölt, aki az államvizsgálat első vizsgálatára jelentkezik, az országos bizottság valamely más osztályához utasítandó.

A jelöltet oly osztályhoz kell utasítani, a melyhez tartozó főiskolában a jelölt tanulmányainak utolsó szakát megelőzőleg, de az alapvizsgálati tárgyakból való vizsgázást követőleg tanult. Ha vizsgálatokkal ez az osztály is túl van terhelve vagy ha a jelölt előző tanulmányait is a végbizonyítványt kiállító főiskolánál vagy külföldön végezte, a jelölt ahhoz az osztályhoz utasítandó, a mely állandó lakhelyéhez legközelebb esik.

31.§.

Az államvizsgálat második vizsgálatát ott teendő le, a hol a jelölt az első vizsgálatot megkezdette.

32.§.

Az ismétlő és pótvizsgálatok annál az osztálynál teendők le, a hol a jelölt az ismétlő illetve a pótvizsgálatra utasított.

Ha a pótvizsgálatra jelentkezők csekély számára való tekintettel az illető osztályban a vizsgáló bizottság megalkotása aránytalan költséggel járna: a jelölt más osztályhoz utasítható.

33.§.

A vallás és közoktatásügyi miniszter az igazságügyminiszterrel egyetértőleg az államvizsgálati országos bizottság elnöke mellé három év tartamára igazgató választmányt nevez ki.

A választmány fele részben a bizottságnak jogtanár tagjai sorából, fele részben pedig a többi tagok közül nevezendő ki.

34.§.

Az igazgató választmány határoz az államvizsgálat első vizsgálatára való bocsátás kérdésében, ugyszintén abban a kérdésben, hogy a jelölt a vizsgálat letétele végett az illetékes osztálytól más osztályhoz utasíttassék /30. 32.§./.

Az e kérdések érdemét tárgyzó határozatait első fokban három tagu, második fokban öt tagu tanácsban hozza.

35.§.

Az igazgató választmány évenként egyszer üsszülést tart, a melyen az államvizsgálat körül szerzett tapasztalatokat megvitatja és a netalán észlelt bajok orvoslása iránt javaslatot tesz.

Ugyane célból három évenként egyszer az országos bizottság is üsszülést tart.

Az elnök mindkét rendbeli üsszülésről felvett jegyzőkönyvet saját véleményével együtt a vallás és közoktatásügyi, és az igazságügyi miniszterhez terjeszti fel.

36.§.

Az államvizsgálati orsz.bizottság elnöke évenként az állami költségvetésben meghatározandó tiszteletdíjban részesül.

A vizsgáló bizottságoknak ezokat az elnökeiket és tagjait, akik nem laknak az államvizsga székhelyén, a vizsgadíjakon felül utiköltség és napidíj illeti.

A mennyiben hivatali alkalmazásuknál fogva magasabb illetményekre igényt nem tarthatnak, az elnökök az ötödik, a tagok pedig a hatodik fizetési osztályt megillető utiköltséget és napidíjat kapják.

Az államvizsgálati országos bizottság költségeit a vallás és közoktatásügyi tárca fedezi.

37.§.

Egyebekben az államvizsgálati országos bizottság szervezetét és eljárását, ugyszintén az ügyrendet, s általában a jog és államtudományi államvizsgálatra vonatkozó többi szabályokat - ideértve a vizsgálati díjakat és az államvizsgálat letételét igazoló oklevél kellékeit is - a vallás és közoktatásügyi minster az igazságügyministerrel egyetértve rendeletben állapítja meg.

38.§.

Az elméleti jog és államtudományi államvizsgálatnak az igazságügyi, nevezetesen a kir. bírói, kir. ügyészi, kir. közjegyzői, ügyvédi és az igazságügyi igazgatási pályákhoz való viszonyát külön törvény szabályozza.

Más pályák tekintetében az elméleti jog és államtudományi államvizsgálatnak ugyanaz a minősítő hatálya van, a melyet a fennálló jogszabályok a jogtudori, államtudományi tudori fok megszerzéséhez, továbbá a jogtudományi vagy államtudományi államvizsgálat letételéhez kötnek. A végbizonyítványnak az a minősítő hatálya van, a melyet a fennálló jogszabályok a jog és államtudományi tanfolyam négy évének szabályszerű bevégezéséhez kötnek.

39.§.

A vallás és közoktatásügyi m.kir. minister utasittatik, hogy a tudományegyetemek meghallgatása után a jelen törvény életbelépésétől számított két éven belül új jog és államtudományi szigorlati rendszert léptessen életbe.

A jogtudományi, valamint az államtudományi doktori fok úgy szervezendő, hogy mindkét doktori fok a jog- illetőleg államtudományoknak egyes szervezeti egészét képező részeire vonatkozó beható tudományos képzettség bizonyosságául szolgáljon és hogy szigorlatra csak az bocsáttassék, a ki az elméleti jog és államtudományi államvizsgálatot már letette.

40.§.

Azok, a kik jogi tanulmányaikat e törvény hatályba léptekor bevégezték, e törvény hatályba léptétől számított két éven át még az eddigi jogtudományi illetőleg az eddigi államtudományi államvizsgálatot tehetik.

Az e törvény hatályba léptét követő két év elteltével csakis az ebben a törvényben szabályozott államvizsgálat tehető.

41.§.

A korábbi szabályok szerint letett jogtudományi illetőleg államtudományi

államvizsgálat minősítő hatálya a korábbi jogszabályok szerint ítélendő meg.

42.§.

Azok, a kik jogi tanulmányaikat az új szigorlati rendtartás életbe léptekor bevégezték, az új szigorlati rendtartás életbe léptétől számított két éven át az eddigi szigorlati rendtartás szerint szerezhetik meg a jogtuderi illetve államtudori fokot.

Az új szigorlati rendtartás életbe léptét követő két év eltelte után csak az új szigorlati rendtartás szerint lehet szigorlatot tenni.

43.§.

A mostani szigorlati rendtartás szerint szerzett jogtudományi és államtudományi doktori fok minősítő hatálya a jelenleg fennálló jogszabályok szerint ítélendő meg.

44.§.

Egyebekben az átmeneti intézkedéseket a vallás és közoktatásügyi miniszter az igazságügyi miniszterrel egyetértve rendeletben szabályozza.

45.§.

E törvény hatálybalépte napját a vallás és közoktatásügyi miniszter az

igazságügyministerrel egyetértőleg á-
llapítja meg.

46.§.

E törvény végrehajtásával megbiza-
tik a vallás és közoktatásügyi miniszter
és az igazságügyminiszter.
